

BLÅGRØNNE OVERVANNSLØSNINGER

Fortetting av byen og mer styrtregn gjør det nødvendig å håndtere overvann i åpne løsninger. Faktaarkene viser testede, anlagte og mulige tiltak.

Bilde 1: Iladalen park. Foto: Bent C. Braskerud

ANLAGTE TILTAK

Mai 2025, versjon 1.0

Lokal håndtering av regnvann i Iladalen park

Forfattere: Vivien Grannec (VAV), Torbjørn Skaara (VAV) og Tharan Fergus (VAV)

Iladalen er et pilotprosjekt for lokal håndtering av regnvann i bymiljø. I stedet for å lede regnvann fra tak rett til avløpsnett, er vannet koblet fra avløpsnett og ledet ut i parken via åpne renner og grunne rør. Der danner det en frodig "grønn bekk" med over 40 trær og 15.000 stauder - til glede for mennesker, dyr og planter. Prosjektet viser hvordan blågrønne løsninger kan gjøre byen både vakrere og mer robust mot klimaendringer.

Bakgrunn

Initiativet til prosjektet kom fra Bydel Sagene tidlig på 2000-tallet. Målet var å gjenåpne den historiske llabekken. Bekken, som tidligere rant åpent gjennom dalen, ble lagt i rør for over 100 år siden. I dag ligger den dypt under parken, og med lav vannføring var det ikke mulig å åpne den igjen.

Som alternativ ble det foreslått å hente vann fra nærliggende takflater og harde overflater, og føre dette vannet inn i parken som en ny, åpen vannvei. Dette gir samme visuelle og økologiske effekt som en bekk, men uten behov for tilknytning til det opprinnelige vassdraget. Løsningen reduserer belastningen på avløpsnett ved store regnskyll og bidrar til å rense vannet lokalt før det går tilbake til grunnen.

Gjennomføring og løsninger

Prosjektet ble igangsatt i 2018 og har blitt gjennomført i flere etapper. I første fase ble fem boligblokker i parkens østlige del valgt ut for frakobling. Tre av disse ble frakoblet i 2021, og det første anlegget sto ferdig i 2022. De to siste blokkene kobles fra i 2025, i forbindelse med oppgradering av uteområdene ved Vøensvingen barnehage.

Vannet fra takene ledes via åpne renner og grunne rør gjennom private hager før det når parken. Disse løsningene er tilpasset eksisterende beplantning og terreng. Arbeidet i hagene ble gjort for hånd, med luftspade og manuell graving for å bevare trær og røtter. Det var et mål at beboerne ikke skulle oppleve permanente inngrep i uteområdene sine.

Overgangene mellom private eiendommer og

parkarealet er løst med diskrete rørføringer og naturlig tilpassede bekkeleier. Vannet føres under gangveien i små kulverter og ut i parken, hvor det danner en lang "grønn bekk" med steinkanter, vegetasjon, frukttrær og små klopper av stein.

Kloppene gjør det mulig å krysse vannrennene og kobler gangveien sammen med parkens indre. Samtidig fungerer de som fordrøyningselementer som holder igjen vann og bremser hastigheten på vannet. Lokal stein fra Røyken er benyttet i kloppene,

Medvirkning og samarbeid

Prosjektet er et resultat av godt samarbeid mellom offentlige aktører, fagmiljøer og lokalsamfunnet.

- Vann- og avløpsetaten - prosjektering av tekniske løsninger
- Dronninga Landskap AS - ansvarlig landskapsarkitekt
- Skaaret Landskap AS - utførende entreprenør
- Bydel Sagene og borettslagene - samarbeidspartnere i gjennomføringen

Bilde 3: Vannet ledes lukket under gangvei. Foto: Vivien Grannec, VAV

Bilde 2: Tak fra boligblokker (gul) som fører regnvann til parken (blå). Foto: Vivien Grannec, VAV

og gjenbrukt kantstein fra Oslo er brukt langs gangveien - et tiltak som både sparer ressurser og styrker prosjektets miljøprofil. Overløp går til frostsikker infiltrasjon og videre til ledningsnett ved behov. Grunnvannstand (ca. 5 m) er uendret.

Klimatilpasning og multifunksjonell bruk

Iladalen-prosjektet er et konkret eksempel på hvordan blågrønne løsninger kan bidra til klimatilpasning i byen. Ved å koble fra takvann og føre det ut i parken i stedet for ned i avløpssystemet, reduseres risikoen for overbelastning ved styrtregn. Den store fordrøyningsdammen nederst i anlegget holder igjen vann og lar det infiltrere sakte i bakken, noe som bidrar både til grunnvannsoppfylling og

Bilde 4: Vann fra taknedløpene ledes i åpne renner til parken. Foto: Vivien Grannec, VAV

reduserer utslipp til fjorden. Samtidig som tiltaket forhindrer skader ved flom, motvirker det også tørke. Vannet bidrar til å opprettholde en grønn parkstruktur selv i tørre perioder.

Vegetasjonen - både trær, stauder og gress - tar opp vann og fordampes tilbake til luften, noe som gir en kjøleeffekt og bedrer luftkvaliteten i nærområdet. Rundt dammen er det plantet gulpil, som kan ta opp flere hundre liter vann på en varm sommerdag.

Prosjektet har også hatt som mål å styrke det biologiske mangfoldet. Det ble plantet 44 nye trær og 15 000 stauder, mange av dem tradisjonelle flerårige arter fra Østlandsområdet som er godt tilpasset Oslos vekstforhold. Blomster og frukttrær tiltrekker insekter, fugler og smådyr, og bidrar til økt økologisk variasjon i parken.

Iladalen-prosjektet viser hvordan overvann kan bli en ressurs snarere enn et problem. Ved å bruke vann fra takflater til å skape en levende, blågrønn struktur i parken, har man skapt et vakkert og klimatilpasset byrom - et sted der tekniske løsninger, natur og mennesker møtes på en bærekraftig måte.

Erfaringer fra prosjektet

- Tregjerde for å beskytte planter skal holdes i minst 2 år for å sikre at lokale planter får nok tid for å bli godt etablert.
- Valg av tekniske løsninger skal ta hensyn til alle sesonger, inkludert vinter. Det er ingen infiltrasjon i grunnen fra desember til midten av april, men det er likevel mye overvann på overflaten. Det var nødvendig å etablere en kum for å kunne sende vann fra snøsmelting til ledningsnett.
- Bearbeiding av kloppene på stedet skapte mye støy for beboerne (flere dager med kutting i stein med vinkelsliper og piggemaskin). Dette burde vært gjort i bruddet der steinene ble hentet ut.

Bilde 5: Nederste tordrøyningsområde under styrtregn. Foto: Webjørn Finstand, PEE

Bilde 6: Anlegget om vinteren. Foto: Vivien Grannec, VAV

Bilde 7: Opprinnelig avløpsledning går dypt under den "grønne bekken". Foto: Vivien Grannec, VAV

Teknisk kapasitet og utforming

Anlegget er dimensjonert for å håndtere 10-års regnhendelser med klimafaktor 1,2.

- Regnbed:
Volum: 40 m³
Areal: 218 m²
Dybde: 0,2 m i snitt
Oppbygning: 400 mm vekstjord med filtersand og hagekompost
- Oversvømmelsesområde:
Volum: 115 m³
Areal: 291 m²
Maks dybde: 0,5 m

Redaktører: Bent Braskerud (VAV) og Stina Karlstrøm (BYM)

**Kontakt oss
 gjerne på
telefon 02180
 hvis du lurer
 på noe!**

SPØRSMÅL OM OVERVANN
 OG AVLØPSNETTET:

Vann- og avløpsetaten
E-post: postmottak@vav.oslo.kommune.no
www.vav.oslo.kommune.no

SPØRSMÅL OM VEIVANN,
 DRENERING OG SLUK:

Bymiljøetaten
E-post: postmottak@bym.oslo.kommune.no

SPØRSMÅL OM OVERVANN,
 FLOMVEIER OG PLAN- OG
 BYGNINGSLOVEN:

Plan- og bygningsetaten
E-post: postmottak@pbe.oslo.kommune.no
www.pbe.oslo.kommune.no